

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24-12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto IV. - Štev. 27

Gorica - 3. julija 1952 - Trst

Izhaja vsak četrtek

NEODPUSTLJIVA KRIVDA

Mislim, da danes najbolj zlorabljajo besedo mir. Vsi delajo za mir. Znanstveniki, ki gradijo atomske bombe, delajo za mir. Politiki, ki se zbirajo na konferencah, delajo za mir. Vojaški poveljniki, ki se shajajo na vojaška posvetovanja, delajo za mir. Poklicni revolucionarji — voditelji komunističnih partij sklicujejo svetovne kongrese za mir. Parlamenti dajejo svoje odobrenje astronomskim državnim proračunom v skrb za mir. Vse je usmerjeno torej v delo za mir. Miru pa ni in ga ne bo biti.

Na Koreji je začelo teči že tretje leto onemu stanju, ki ni sicer vojna, kot trdita obe strani, toda nihče mu ne ve dati drugega imena. V Berlinu so si zapadni zavezniki in Sovjeti vsak dan v laseh v različnih fazah tega, kar imenujemo z lepim imenom mrzlo vojno. Na Blaznem in Srednjem Vzhodu se vrste napadi na vojaške posadke, sabotažna dejanja, atentati skoro vsak dan. In vendar vsi trdijo, da delajo za mir. Zakaj ga torej ni?

Miru na svetu ni zato, ker je vsepovsod samo sovraštvo. Na eni strani so najhujši sejalci sovraštva komunisti. Ti so povzdignili propagando sovraštva v sistem. Dali so ji sicer ime razrednega boja, borbe delovnega ljudstva za oblast itd.; toda v bistvu je vedno le sejanje sovraštva, ščuvanje različnih ljudskih plasti k sovraštvu drugega proti drugemu. Laž, hinavščina, potvarjanje dejstev, nasilje, brezobzirni teror so najpogostejše orožje komunistov v netenju sovraštva. Tisk, radio, govornica, beseda, vse jim služi, da širijo svojo kampanjo sovraštva, zakrinkano pod najlepšimi besedami miru in tovarštva in socialne pravičnosti na svetu.

Takoj za komunisti pa pridejo kot sejalci sovraštva različni narodni prenapetosti, ki jim s tujo besedo pravimo šovinisti. Mislili smo, da bo druga svetovna vojna narode spametovala, da bodo uvideli, kako pogubno je narodno sovraštvo, narodna prenapetost, ki vodi narode le v pogubo. Polom nacizma v Nemčiji in fašizma v Italiji bi bila morala narode izmodriti, da v narodni mržnji ni iskati rešitve narodnim problemom. Krivice ne moreš poravnati z novo krivico; če svoj narod ljubiš, ne smeš zato sovražit ostalih; če želiš pravico svojem ljudstvu, ne smeš zato delati krivic sosedom; če svoj narod ceniš, ti ni dovoljeno zato smatrati vse ostale narode za manjvredne. Vse to so narodi spoznali v zadnji svetovni vojni na lastni koži, v lastni krvi. In vendar danes po sedmih letih, odkar se je vojna končala, prisostvujemo novemu vzniku nacionalistične mržnje in šovinizma. Fašizem in nacizem vstajata pod novimi imeni, a s starimi idejami. Narodna mržnja je zajela tudi širše kroge, večkrat tudi tako zvane krščanske in demokratične ljudi.

Res je, da so danes v Evropi stopili na pot evropske skupnosti. Schumanov načrt in skupna evropska vojska so tako znamenje, da Evropa išče novih potov. Res je tudi, da so to novo evropsko skupnost začeli graditi predvsem zastopniki demokratičnih strank, Schuman v Franciji, Adenauer v Nemčiji, De Gasperi v Italiji. Vse to je res. Toda pri vsem tem človek le ostane zaprepasčen nad tem, kar se dogaja pri nas na Gorškem, na Tržaškem in v Benečiji. Kje je tu ona demokratična strpnost, uvidenost, pravičnost, ki bi jo morali kazati zastopniki naroda, ki hoče pomagati graditi združeno Evropo, do vseh narodov in zlasti do svojih sosedov?

Pravici povedano, težko je razumeti politiko gorških in tržaških voditeljev krščanske demokracije do slovenske manjšine. Zdi se, da so oni uwerjeni, da morajo tekmovati s starimi in novimi fašisti ter s starimi liberalci Pajerjevega in Bencovega kova v sovraštvu do Slovencev in v zatiranju slovenske manjšine. To je usodna zmota g. Bartolija, Culota, Bernardisa in tovarišev. Oni žive na Primorskem od rojstva. Zato bi smeli od njih pričakovati boljše poznanja razmer nego od onih, ki pridejo k nam iz notranjosti Italije. Oni zastopajo demokratično in krščansko misel na mejah Italije.

Zato bi morali skrbeti, da se ta velika ideja ne sprevrže v ozkosrčni nacionalizem in puhlo frazazstvo. Dočim njihov voditelj De Gasperi pomaga graditi združeno Evropo, ki naj bi slonela predvsem na ideji krščanstva in demokracije, bi morali oni to dejanski pokazati v ravnanju s slovensko manjšino, v odnosu do sosednega slovenskega naroda. V Ameriki so se združili demokratični zastopniki, po komunizmu zatiranih narodov, in sklenili med sabo ustanovitev združenih demokratičnih držav Srednje Evrope, ki naj bi kdaj pristopile k Združenim Evropi, kateri sedaj postavljajo temelje. Toda kako naj narodi za železno zavezo verujejo v resnost in odkritost zapadnih krščanskih demokracij, če pa zastopniki teh slednjih tako ma-

lo demokratično in krščansko ravnanje z narodnimi manjšinami v svojih mejah? Ne iz besedi, temveč iz dejanj bodo narodi presojali moč in iskrenost krščanske demokratične ideje. Če pa pri tem gledajo na ostvarjanje te ideje na vzhodnih mejah Italije, jih mora miniti vse navdušenje. Gospodje voditelji kršč. demokracije v Trstu in na Gorškem naj se zato zavedajo svoje velike odgovornosti: s svojim nedemokratičnim in še manj krščanskim ravnanjem s slovensko manjšino rušijo vero v demokracijo in v moč krščanske ideje v narodih onstran železne zaves. S svojim šovinizmom netijo sovraštvo na tem delu Evrope in s tem rušijo mir med narodi.

In to je njih velika, neodpušljiva krivda. (Tomaž)

Politika velikih in majhnih narodov

Zadnjič smo poročali o razveseljivih dogodkih, ki so se odigrali v srednji Evropi in na Balkanu v zadnjem času. Razgovori med Avstrijo in Jugoslavijo so se zaključili na lepih Brionih, ki so ena izmed letnih rezidenz jugoslovanskih državnih predstavnikov, v torek 24. junija. Na Brionih se mudi že več časa ministrski predsednik Jugoslavije Tito. Tja se je podal iz Beograda avstrijski zunanji minister dr. Gruber, da zaključi svoj program s Titom. Na koncu razgovorov Tita in Gruberja so priobčili naslednje uradno poročilo: Brioni, 24. junija. »Avstrijski minister za zunanje zadeve g. dr. Karel Gruber je bil na uradnem obisku od 19. do 24. junija 1952. Med svojim obiskom je imel dr. Gruber razgovore s predsednikom vlade maršalom Jugoslavije Josipom Brozom Titom in odgovornimi funkcionarji jugoslovanskega ministrstva za zunanje zadeve. Pri teh razgovorih, ki so potekali v prijateljskem tonu in v duhu vzajemnega spoštovanja in razumevanja, so se na obeh straneh dotaknili vprašanj med obema državama in njunega splošnega stanja. Na jugoslovanski strani so ob obisku zlasti poudarili pozitivno stališče vlade FLRJ do prejšnje uveljavljene popolne neodvisnosti Avstrije in njene suverenosti ter do sprejema Avstrije v OZN. Dotaknili so se tudi gospodarskih vprašanj, ki so posebno važna za obe državi, in sporazumno so ugovarjali, da bi se obojestranska blagovna zamenjava po možnosti razširila. Poleg tega so se dogovorili, da je treba čimprej začeti izvajati sprejete rešitve glede drugih vprašanj, ki so bila predmet razgovorov. — Zlasti je bil dosežen načelni sporazum o vprašanju avstrijskih dvolastnikov in sklenjeno je bilo, da se čimprej sestane delegaciji obeh držav v Bad Gleichenbergu, kjer bosta sestavili dokončno besedilo sporazuma o drobnem prometu na meji.

Na razgovorih so bila tudi izmenjana mnenja glede tega, da bi bilo treba na zadovoljiv način rešiti vprašanja, ki so v zvezi s položajem jugoslovanskih manjšin v Avstriji, v duhu prijateljskega sodelovanja. Navedli smo dobesedno uradni komunikate o obisku in razgovorih dr. Gruberja v Beogradu in Brionih, ker se morda ne motimo, če ugotovimo, da bo nadaljnji razvoj dogodkov izpričal, da gre v tem slučaju zares za zgodovinski dokument. To poročilo ni prazno, kot so po navadi javna obvestila, ki se po takih konferencah dajejo. Poudarek in važnost vidimo zlasti v tem, da poročilo poudarja, da »so se dotaknili vprašanj med obema državama in

njunega splošnega stanja«. Težko bi se mogli motiti, da je pod »splošnim stanjem« vsebovan med drugim tudi problem Trsta, čeprav je dr. Gruber izjavil na tiskovni konferenci na Brionih, da Trst ni bil predmet posebnih razgovorov ob njegovem obisku. Toda, kako naj se Jugoslavija in Avstrija razgovarjata o »splošnem stanju« obeh držav, če pa sovjetska vlada vedno in zopet trdi, da se more avstrijska mirovna pogodba skleniti le tedaj, če se prej ali vsaj istočasno reši tudi tržaško vprašanje. Kremelska vlada pa je celo 29. junija vložila pri ameriški in angleški vladi svojo protestno noto proti sklepom londonske konference z dne 9. maja in v njej opravičeno trdi, da je ta konferenca kršila mirovno pogodbo. Dr. Gruber je na tiskovni konferenci na Brionih med drugim izjavil četi domačih in inozemskih zastopnikom pomembnih časopisov tudi tole: »Mi imamo posebne gospodarske interese v Trstu. Upam, da bodo pri reševanju tega vprašanja upoštevali te naše interese. Avstrija je zainteresirana na miroljubni in prijateljski rešitvi tržaškega problema med Jugoslavijo in Italijo. Prepričan sem v neobhodnost obstoja dobrih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Zato smatram, da se mora prej ali slej najti ugodna rešitev za obe državi.«

Tudi zastopnik ameriškega zunanjega ministrstva Mac Dermott je 25. junija v svoji izjavi na sovjetsko protestno noto poudaril, da »more biti tržaško vprašanje ugodno rešeno le v prijateljskem soglasju in sporazumu med Jugoslavijo in Italijo, ker sta ti dve državi najbolj neposredno zainteresirani na tem problemu. Če povežemo razgovore med Avstrijo in Jugoslavijo s pravitako pomembnimi razgovori, ki se na tih

stična opozicija je to dejanje obsojalo tudi v parlamentu, posebno hudost protestirala proti temu bombardiranju laburistična poslanca Silverman in Bevan. Angleže je najbolj žalilo to, da oni sploh niso bili obveščeni o tem napadu. Acheson je moral nekako pomiriti angleško javno mnenje in je odkrito priznal, da ni bilo prav, da o tem Angleži niso bili obveščeni; zaradi te izjave so pa Achesona potem ostro napadli nekateri senatorji doma. Zadeva še ni končana; angleška zbornica bo o tem vprašanju še enkrat razpravljala v teku tega tedna. Ameriško zračno brodovje pa je ponovilo svoje napade še trikrat v preteklem tednu. Razume se, da so ti napadi naravnost strahotni, toda kdo odgovarja zanje? Komunisti so imeli dovolj časa, da so s zastopniki OZN prešturili vse pogoje premirja na Koreji, mir bi bil že davno lahko sklenjen in če so sile svobodnih narodov prisiljene poslužiti se tudi strahovitega rušilnega orožja, da preprečijo uspešno ofenzivo, pade vsa odgovornost na Moskvo in Peking in ne zadene vojaškega poveljstva svobodnih narodov, ki se bori proti napadalcu. Zato so tudi napadi angleške opozicije neopravičeni.

V tem ozračju so se vršili razgovori med Achesonom in Edenom v Londonu, ki se jim je pozneje pridružil še Francoz Schuman. Končno so se zunanji ministri Amerike, Anglije in Francije sporazumeli za odgovor, ki ga bodo dali Kremlju na njegovo noto o Nemčiji z dne 24. maja. Svojo noto bodo izročili zapadnjaki Moskvi bržkone v četrtek. Jedro odgovora bo, kakor pišejo, tole: Zastopniki Francije, Amerike, Anglije in sovjetske Rusije, naj se zberejo na konferenci, ki naj prouči najprej ustanovitev neke komisije, da preišče v obeh Nemčijah možnosti svobodnih volitev, da se lahko ustanovi vlada združene Nemčije. Prihodnjič bomo poročali o Achesonovem obisku Berlina in Dunaja.

Potrjena krivica

Kot poročajo časopisi, je višje sodišče v Ljubljani v celoti potrdilo obsodbo, katero je izrekli v preteklem mesecu marcu sodišče v Tolmini zoper skupino 5 duhovnikov, enega bogoslovca in enega laika. Tedaj so bili obsojeni: č. g. Ivan Kobal, župnik v Kobaridu, na 18 let ječe; Ivan Hlad, župnik v Logu pod Mangartom, na 16 let; Klinkon Karel, župnik na Libušnjem, na 9 let; Ljubo Marc, župni upravitelj v Drežnici, na 10 let; Robert Zadnik, župni upravitelj v Solkanu, na 18 mesecev; Stanko Sivec, bogoslovec iz Livka, na 3 leta; kobarški organist Sturm, na 8 let. Ko se je ta proces vršil, je vse slovensko partijsko časopisje molčalo. Sedaj je začelo o njem pisati, potem ko je bil zavržen priziv. »Zločin zaradi katerih so bili omenjeni gospodje obsojeni na tako krute kazni, so ničve obtožbe partijskih ljudi. Takih obtožb bi se lahko izmislili zoper vsakega Slovence, ki je živel doma od leta 1940 do 1951. Seveda, kadar gra za duhovnike, je vsak videz krivde dovolj velik zločin za najbolj nečloveško obsodbo.

»Slov. poročevalec«, ki prinaša omenjeno poročilo dne 25. jun., zaključuje: »Ko je prišla na dan vsa stvar kobarških duhovnikov, se ni mogla ločiti od delovanja tolminskega dekana Vodopiveca. Obtežilni material (kateri? op. ured.), ki ga je dal samo ta proces, zadostuje za smrtno obsodbo tega velezločina in izdajalca. »Časopis pri tem opominja, da ljudska oblast ni poklicala dekana Vodopiveca na odgovor, ker se ne splača ukvarjati s tem 80 letnim fizično in moralno propadlim zločincem. Poziva pa cerkveno oblast, naj g. Vodopivec odstrani z mesta, kjer je v službi.

Politika velikih narodov

Ko je v ponedeljek 23. junija zunanji minister Amerike Acheson stopil na londonska tla, je iznenadila vso mednarodno politično javnost vest, da je 500 ameriških bombnikov sipalo svoje smrtonosne in rušilne bombe na pet hidroelektričnih central na obmejni reki Yalu med Mandžurjo in Severno Korejo. Znano je, da so Kitajci in severni Korejci ostali v zadnjih tednih na raznih predelih fronte zopet zelo napadalni in tudi mi smo v svojih političnih pregledih pisali o tem, da se pričakuje, da bodo komunisti izvedli v kratkem splošno poletno ofenzivo. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil Združenih narodov na Ko-

reji je leto dni z največjo potrpežljivostjo vodilo s komunisti pogajanja za premirje, a vsa dobra volja zastopnikov svobodnih narodov pri pogajanjih v Kaesongu in pozneje v Pan Mun Jomu ni nič pomagala. Zastopniki komunistov so nalašč onemogočili resnično premirje in to naravno zaradi ukaza, ki je prišel iz Moskve in Pekinga. Moskva in Peking z najhujšimi izrazi obsojajo imenovano bombardiranje. Radio iz Pekinga ga označuje za »najtežji zločin celotne zgodovine.« Obsodil ga je tudi ministrski predsednik Indije Nehru. Prav tako je ta dogodek vzbudil slabo kri tudi v Angliji, manj v Franciji. Angleška laburi-

Peta nedelja po binkošti

Iz svetega evangelija po Mateju
(5, 20-24)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Ako vaša pravičnost ne bo obilnejša ko pismoukov in farizejev, ne pridete v nebeško kraljestvo. Slišali ste, da se je reklo starim: Ne ubijaj; kdor pa koga ubije, pride pred sodbo. Jaz pa vam pravim: vsak kdor se jezi na svojega brata zasuži, da pride pred sodbo; in kdor reče svojemu bratu ničvrednež, zasluži, da pride pred veliki zbor; kdor pa reče brezbožnež, zasluži, da pride v peklenjski ogenj. Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar tam pred oltarjem, in pojdi, da se poprej spraviš s svojim bratom, in potem pridi in daruj dar.«

KRŠČANSKA PRAVIČNOST

Kako odločna je Kristusova potrditev, da je krščanska postava in morala nad judovskimi postavami in moralo. »Reklo se je starim«, nekoč, pred prihodom Gospodovim, danes pa On sam pravi: »Jaz pa vam pravim!«

Pravični smo, kadar damo bližnjemu, kar mu gre, da smo pravični, pa ni zadosti, da damo samo bližnjemu, kar jim dati moramo, marveč moramo predvsem dati Boga, kar Bogu gre. Vera je pravičnost do Boga, zakaj kdor veruje v Boga in po tej veri živi, daje Bogu kar je njegovega.

Kadar govorimo o naši pravičnosti do Boga, mislimo na izpolnjevanje božjega zakona, pa tudi dobro, ki iz tega sledi. Ni pred Bogom pravičen, kdor postavu pozna — tudi satan jo pozna — temveč oni, ki jo izpolnjuje in po njej živi! »Niso poslušatelji postave pravični pred Bogom, temveč izvrševalci postave« (prim. Rimlj 2,13).

Da smo na jasnem, kdo je pravičen, nam Bog pove po preroku Stare zaveze: Mož, ki svojih oči ne dviga k malikom, ne posili žene svojega bližnjega, ničesar s silo ne vzame, da od svojega kruha potrebne-

mu in golega ogrne s svojimi oblačili, vzdrži svojo roko od krivice, hodi v postavi božji in ohranja besede božje: ta je pravičen in bo živel. (Prim. Ezek. 18,5 sl.).

Posledica neizvrševanja krščanske pravičnosti je: »ne pridete v nebeško kraljestvo«. Da je kdo pravi kristjan in v celoti pripada božjemu kraljestvu, Cerkev, ter da je res živi ud skrivnostnega Telesa Gospodovega, ni zadosti zunanost, formalizem, legalna pravičnost. Ta zadostja za ljudi, ki se zadovoljijo s tem, da je postava na zunaniz izvršena. Ni pa zadosti za Boga. Ta zunanja pravičnost je bila značilna za farizeje, pa od Gospoda kot nezadostna označena.

Farizeji so bili daleč od prave pravičnosti. Natančno držanje ceremonij, čudovita umivanja stokrat na dan, post, obredna darovanja in ti-soč drugih malenkostnih reči so bile primerno oblačilo, v katerega so oblekli okostje. Radi te napačne pobožnosti jih je Gospod imenoval Često »pobeljene grobove«. Na zunaniz vse lepo, v redu, po predpisu in obredu — vse ena sama laž! Pobeljeni grobovi, na zunaniz lepi in čisti, na znotraj vsebujejo mrtva trupla, smrad in gnulobo!

Pravi kristjani pa morajo ne samo zdeti se, da so pravični, marveč morajo biti pravični. Ne smejo se zadovoljiti z zunanostjo, podreti morajo v globino, živeti morajo življenje milosti. Ne zadostja iti k sv. maši, prižgati svečo pred sv. Antonom, iti vsako nedeljo na pokopališče. Treba je tudi in predvsem izpolnjevati božje zapovedi, zapovedi Cerkev, življenje posvetiti s krepostmi, katere nam je na svojem zgledu pokazal Kristus sam.

Da smo v resnici pravični pred Bogom, se moramo obvarovati greha. Preje raje žrtvovati vse: oko, ušesa, roko, nogo, socialni položaj, prijateljstva, premoženje, življenje. Mučenci so žrtvovali raje svoje življenje, samo, da bi ne grešili. Kdor išče življenja v grehu, bo našel smrt; ker se je izognil grehu, bo našel življenje!

vale pontifikalne maše po raznih starih navadah in po vzhodnih odredih.

Najvažnejša opravila so se vršila na stadionu, kjer je bil prav za to postavljen veliki oltar z nepreglednimi vrstami sedežev; tako n. pr. 29. maja polnočnica s skupnim sv. obhajilom za moške, kjer so stotine duhovnikov delile angelski kruh.

30. maja ob 10.30 se je tu darovala Pontifikalna maša za svetovni mir in za tiste, ki zaradi sv. vere preganjanje trpe. Tu so vsi navzoči kongresisti glasno in pobožno molili za kardinala Mindszentyja in škofa Stepina in vse druge žrtve rdečega terorja.

31. V. Na stadionu Montjuich je bilo posvečeno približno 1000 duhovnikov.

Na binkoštni praznik ob 9h na trgu Pija XII. je namestnik sv. očeta daroval pontifikalno mašo in s popoldanskim svečano procesijo, z blagoslovom z Najsvetejšim, govorom sv. očeta preko radia in s papeževim blagoslovom se je zaključil Kongres.

J. P. udeleženka na kongresu

Petdesetletnica mučeništva

Letos poteče 50 let odkar je bila umorjena sv. Marija Goretti v obrambi svoje dekleške nedolžnosti. Dne 6. julija bo obletnica njene junaške zmage nad živalsko podivjanostjo in pohotnostjo njenega sosedu tam v kolonski hiši v naselbini Ferriere di Conca v bližini Rima.

V teh 50 letih se je dosti spremenilo. Bog sam je poveljal značajno in preprosto kmetsko dekle, mučenko sv. čistosti, z raznimi čudeži in sv. Cerkev jo je prstela med svetnice božje, kakor nekdanj sv. Nežo. Njen mošilec je na njeno priprošnjo spoznal svoj greh in dela se vedno pokoro v samostanu, potem ko je dostal svojo ječo. Pa tudi krščanski svet ni pozabil te okrvavljene lilije, ki je ostala neomadeževana.

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla je kardinal Pizzardo blagoslovil v mestecu Nettuno, kjer je svetnica umrla, novo kapelo in oltar posvečen sv. Mariji Goretti. Očetje Pasijonisti pa so kupili kolonsko hišo, v kateri je bila zaklana deklica, in tam pripravljajo sedaj prostore za otroški vrtec in strokovno šolo za otroke iz Ferriere di Conca, da bodo otroci pod vodstvom sester Pasijonistk dobivali v njih krščansko vzgojo pod varstvom nove svetnice, njih domačinke.

Novi blaženi

Na tretjo pobinkoštno nedeljo, 22. junija, je bil v cerkvi sv. Petra v Rimu slovesno proglašen za blaženega Anton Marija Pucci, iz reda »Služabnikov Marijinih« (Servitov), ki je služboval dolgih 45 let kot župnik sv. Andreja v mestu Viareggio. Sv. oče je orisal vzorno življenje in delovanje novega blaženega. Posvečen je bil v mašnika leta 1843, nato je po 3 letih kaplanovanja dobil župnijo sv. Andreja in je postal pravi oče svojih župljanov. Vse je poznal, vse obiskoval in je v letih, ko so drugod duhovniki zaničevali in se jih ogibali, užival splošno spoštovanje. Ustanovil je v svoji župniji verska združenja otrok, odrasle mladine, mož in žena, predpisal jim je modra društvena pravila in jih navduševal s svojo apostolsko gorečnostjo. Za podpiranje ubožev je ustanovil v mestu konferenco sv. Vincencija, za ubožne bolne otroke pa obmorsko zavetišče. Vzgojo in pouk ženske mladosti je poveril redovnicam Servitskega reda. Navdušil je svoje župljane za papežke ustanove »Sirjenja sv. vere« in »Sv. detinstva« v podporo sv. mistijonov

med pogani. Tako je postala njegova župnija res ena sama velika družina, tesno povezana v verskih organizacijah in on je bil njen dobri oče in pastir svoje črede. Kjer je dobil moč in podporo za vse to delovanje? Pri Mariji. Že kot mlad deček je odgovoril svojemu župniku na vprašanje, kaj da misli postati: Hočem postati redovnik v kakem redu, ki je posvečen Mariji. In kot župnik je v svoji nastopni pridigi izročil sebe in svoje ljudstvo pod zavetje Žalostne Matere božje.

Sv. oče je v svojem nagovoru tudi izrazil: Prosimo »gospodarja četve« naj po priprošnji novega blaženega pošlje mnogo podobnih delavcev v službo sv. Cerkev.

IZ SLOVENIJE

Novo nasilje zoper škofa Vovka

V nedeljo 22. junija je hotel škof Vovk na Jesenice birmovat. Toda nahujskana komunistična druhal je škofa ustavila pred vasjo in mu ni pustila naprej. Moral se je vrniti zopet v Ljubljano. Lepa demokracija, tovariši, in zgledna svoboda izvrševanja verskih obredov! Če vam ustava ni sveta, kaj vam bo še sveto?

P. Ašič pred sodiščem

Župnik v stiskem samostanu p. Simon Ašič je prišel pred sodišče, ker je razdeljeval podobice otrokom in ker so ugotovili, da vodi »status animarum«, to je pregled družin v župniji, kot to delajo župniki po vsem krščanskem svetu. Toda v Sloveniji je to zločin.

Nova maša med beneškimi Slovenci

V nedeljo 29. 6. so imeli v Srednjem v Slovenski Benečiji novo mašo. Na ta veliki dogodek, prvič v zgodovini svoje fare, so se Sredneci pripravili s tridnevno, katero so začeli že na praznik sv. Ivana. Udeležba pri tridnevnicah je bila kljub obilnemu delu prav velika. Prihajali niso samo domačini nego tudi iz sosednjih vasi. Poleg tega so govorje lahko poslušali zadnje dni celo na njivah in senožitih daleč na okrog, ker so postavili na zvoniku dva močna zvočnika. Pravijo, da so jih slišali do poldruge uro oddaljenega Kravarja in St. Lenarta.

G. novomašnik Emil Crisetic (Krizetič), redovnik družbe Sreča Marijinega, je bil posvečen 22. junija v Bologni. V rodno vas je prišel tle pred novo mašo v nedeljo zjutraj. Sprejelo ga je vse verno ljudstvo z največjim navdušenjem ob krasnem slavoloku (portonu) in z močnim streljanjem. Pred cerkvijo mu je mladina ob lepi deklaraciji nasula na pot med cvetjem tudi hodečega trnja, namesto šopka so mu izročili novomašni križ. Ob vstopu v cerkev ga je pozdravila lepa novomašna pesem cerkvenega zbora iz Podgore, kateri je pel

tudi pri maši in z ubranim petjem neizmerno povzdignil slovesnost dneva. Tudi pri slavnostnem kosilu so podgorski peveci dvigali duha prisotnih z ubranimi melodijami. Škoda, da je ta čas tako hitro minil.

Ob 5h popoldne je novomašnik sam pridigal domačemu in okoliškemu ljudstvu. Ko se je po nagovoru oglasila zahvalna pesem, so zopet možnarji in topiči oznanili vsej Benečiji, da je lepega slavlja konec. Teško je bilo ljudstvu pri sreč, ko se je poslavljalo od podgorskih cerkvenih pevcev. Se bi jih bili radi pridržali, toda sonce je neizprosno naznanjalo, da se je treba posloviti.

Po mnenju domačinov tako veličastne slovesnosti v Benečiji niso še videli. Seveda gre za to hvala ne samo novomašniku in Podgorcem, temveč tudi neumornemu g. pridigarju iz Gorice, ki je ves čas tridnevne tako lepo govoril in še najbolj pa pri novi maši sami. Prav tako ne smemo pozabiti dobrega beneškega ljudstva, ki se je pokazalo tako zelo požrtovalno.

G. novomašniku želimo tudi mi na njegovi svečeniški poti obilo sreče in božjega žegna.

Dve lepi knjigi o Evharistiji

Letošnje leto bo šlo pri goriških Slovencih v zgodovino kot evharistično leto. Saj verjetno ni še nikoli sv. Evharistija doživela takih zmagoslavih med nami kot ravno letos. Oba evharistična kongresa, štandreski in sedaj devinski, sta bila vsak po svoje zmagoslavje presv. Evharistije. K temu pa so brez dvoma nemalo pripomogle tudi letošnje šmarnice, ki smo jih brali v vseh farah štandreskega in devinskega dekanata v mesecu maju za šmarnično berilo. Šmarnice je sestavil msgr. Gregorec po naročilu pripravljalnega odbora za evhar. kongres. Naslov jim je »Naša ljuba Gospa presv. zakramenta«. Ker je danes tisk silno draga zadeva, knjiga ni izšla v tisku, temveč razmnožena na ciklostil. Delo je mojstrsko opravil ravnatelj srednjih šol v Gorici prof. Nemec, ki se je potrudil, da je knjiga res kot bi bila tiskana. Na ta način smo prišli po nizki ceni do lepih šmarnic, ki bodo še pozneje vedno prijetno berilo. Msgr. Gregorec je vanje vložil veliko truda in ljubezni do Marije in sv. Evharistije, katero obravnava v 31 dnevnih berilih z raznih vidikov od predpodb do ustanovitve najsvetejšega zakramenta, daritve sv. maše in sv. obhajila. Poleg premišljevanja je za vsak dan še primeren zgled, ki branje napravi samo bolj privlačno.

Druga knjiga, ki nam je napravila veselje, je ona msgr. Ukmarja z naslovom Naša daritev. Tudi ta je posvečena Evharistiji, saj pisatelj v njej obravnava daritev sv. maše in pa mašne obrede. Knjiga je prav za prav izšla že lansko leto ob priliki zlate maše dobrega g. Jakoba Ukmarja. Toda do sedaj ni o njej še nihče kaj več povedal. Čakal sem, da bi se kdo oglasil, ki je merodajnejši od mene, ali ker ga do sedaj

ni bilo, hočem pa jaz povedati nekaj vtisov o tej knjigi.

Kako je knjiga nastala pove pisatelj ob koncu in tudi v uvodu. V nji je zbral 45 govorov, ki jih je imel v postnem času v cerkvi sv. Jakoba v Trstu za slovenske ver-

Soldetu v pozdrav

Vendar, kadar spomnim se, mi oko solzi, da prijatelj ljubljene več ne pride mi.

Tako težko in čudno mi je pisati o Tebi, dragi Polde. In prav sedaj, ko okoli nas cvete in zeleni — v času, ko je vse polno življenja; v času, ko vse drvi iz gorkega mesta v hladne gorske kraje, tja, kjer je še toliko lepote.

Kaj ni bilo morda tudi Tvoje življenje tako zelo slično temu času? Poln življenja in nikdar nisi miroval. Bil si pravi vihar. Oprosti, dragi prijatelj, taka je bila Tvoja zunanost. Saj je tudi Tebe bičal vihar v življenju. Bil si v boju z nočjo, viharjem in blatno potjo sedanjega časa. Na tej strmi poti, v temi in viharju nisi nikdar klonil ter ostal vedno zvest.

Pod trdo skorjo Tvoje zunanosti se je pa skrivalo blago srce. In takega sem Te tudi poznal. Sree, ki je tako ljubilo lepoto

nike od leta 1940 do 1948. Tega leta se je po 24 letih nepretrganega pridigovanja pri sv. Jakobu poslovil od svojih poslušalcev, saj je bil že na pragu zlate maše. Ob zlati maši pa je hotel dati svojim dragim Slovincem še zadnji najlepši dar in spomin ter izdal omenjeno knjigo.

Zanjo smo monsignorju res lahko hvaležni. V slovenski misli, da slične knjige še nimamo. Tudi v tujih jezikih ji bomo težko našli par in to predvsem zaradi njene jasnosti preprostosti in prijetnega izražanja. Pisatelju se nikamor ne mudi. Mašne obrede razlaga, da ga vsakdo lahko ume, preprost kot izobraženec. Pove to, kar je splošno znano onim, ki poznajo katekizem, kakor tudi ono, kar poznajo navadno le duhovniki, in včasih se spusti tudi v podrobnosti, ki vedo zanje le specialisti v liturgičnih vprašanjih. Vse to pa prepleta s lepimi razmišljanji, primernimi nauki in opombami za duhovno življenje tako, da ga s pridom bere vsakdo, posebno še kdor se želi po bližje seznaniti z obredi sv. maše in pa z resnicami, ki nam jih obredi razodevajo po znanem reku: »Lex orandi est lex credendi«. V liturgiji se nam posebno živo razodevajo verske resnice, kakor so jih doživljali in verovali verniki prvih krščanskih časov, in to velja še v največji meri za sv. mašo, ki je prvo in najstarejšo liturgično dejanje v Cerkvi. Tako se poglablja človek ob knjigi msgr. Ukmarja v nastanek in razvoj obredov sv. maše, njihov pomen in v verske resnice, ki jih izražajo.

Vrhu tega je knjiga pisana v lepem čistem jeziku, kakor ga težko najdemo v sličnih knjigah.

Vse to so vrline knjige msgr. Ukmarja. Seveda ni s tem rečeno, da nima knjiga nobenih hib. Kar je človeškega, bi vse lahko bilo boljše. Tako na pr. se bralcu zdi včasih odveč, da se pisatelj ponavlja. V govoru je prav, da na kratko spomnimo poslušalce na to, kar je bilo že povedane. V knjigi bi to lahko izpadlo brez škode, saj bralec lahko pogleda par strani nazaj, če se česa ne spominja več. Prav tako bi lahko izpadla ta ali ona podrobnost, ki razumevanje mašnih obredov le bolj otežuje nego lajša. Vendar ponavljam, so vse to le malenkosti spričo lepote in bogastva, ki ga knjiga bralcu nudi na vsaki strani.

Zato bi bilo prav, da bi Slovenci po tej knjigi bolj segali, posebno ker se slična knjiga v slovenskem jeziku ne dobi.

Knjiga je na prodaj v knjigarni Fortunato v Trstu in pa v Katoliški knjigarni v Gorici.

r + r

TRGOVINA JESTVIN

ROMAN SMUC

TRST ul. Battisti 13 - tel. 96-300

se priporoča vsem starim in novim klientom. Dobro blago in solidna postrežba. Zmerne cene. Blago dostavljamo na dom.

Zobozdravnik

dr. STANISLAV PAVLICA

TRST via Commerciale 10/II. - Tel. 31-8-13 sprejema od 9 - 13 in od 17 - 19

PRISPEVAJTE za L. Kemperlov sklad!

in dobroto. Tako velik je bil socialni čut do revežev, da nisi delal razlik, ampak samo pomagal. Si morda prešel vse one pakete hrane, ki si jih prevažal našim trpečim bratrom v Gonars? Nisi klonil niti pred nevarnostjo, ampak pomagal in zopet pomagal.

In Tvoja velika ljubezen do naše pesmi. Vse bi dal za lepo petje. Kjer koli se je prepevalo, si bil zraven, pa naj je bilo to narodno ali cerkveno petje. Sam dober pevec, prevodja in organist — pa še večji ljubitelj pesmi sploh. V vsakem zboru bo sedaj velika vrzel in težko se nam bo privaditi z mislijo, da Te ni več med nami.

Na vse to sem mislil, ko sem stal ob Tvoji krsti. Nisem se mogel sprijazniti z mislijo, da se je zate, na tem svetu, ustavil čas. Da so Tebe, tako nemirnega, uklenili v ta prostor med štiri deske...

Sklenil sem trdo roko, pogledal na križ in molil sem zate, prijatelj.

Tvoj prijatelj

Šovinizem obsojamo!

Na Tržaškem imamo nove primere obsojbe vrednega italijanskega šovinizma. Na vseh področjih se v zadnjem času čuti, da smo Slovenci povsod vedno večji trn v peti. Skoro ne mine dan, da se ne bi kaj proti Slovincem zgodilo. Tu omenjamo sledeče primere:

Na prvi seji tržaškega mestnega sveta sta se oglasila k besedi tudi slovenska odbornika. Oba sta začela svoj govor v slovenskem jeziku in oba sta morala takoj utihniti, ker se je dvignilo od demokratične večine tako hurosko vpitje, da se govornikova beseda enostavno ni več slišala. Zato sta morala oba nadaljevati svoj govor v italijanski. — Te dni je prispel v Trst »evropski vlak«, v katerem je zavezniška razstava, ki dokazuje, kako se dela za mir v Evropi. Vodstvo tega vlaka je pravilno presodilo tržaški položaj in pozvalo tržaško prebivalstvo tudi s slovenskimi plakati, naj si ogleda razstavo. Na vlak in po mestu so nalepili plakate tudi v našem jeziku. In kaj se je zgodilo? Na tiskovni konferenci, ki jo je priredilo vodstvo te svojevrstne koristne propagande, so demokratični enostavno zahtevali, da se morajo slovenski plakati odstraniti, češ da par tržaških Slovincov ne zasluži take pozornosti! Dejstvo je, plakati so bili takoj drugi dan odstranjeni, oziroma prekriti z italijanskimi. — Sedaj imamo v Trstu vselej. Okrog vselejima in po glavni ulici pred vselejnim dobi obiskovalec vtis, kakor da smo v Italiji. Vseposod samo dolge vrste italijanskih zastav in to v izredno veliki obliki. Vmes so obešene sicer tudi doma-

če tržaške zastave, a v enkrat manjši obliki. Približno tako je kakor oni zloglasni Palutanov ukaz, da se sme na tržaških slovenskih občinah sicer uradno tudi pisati v slovenskem jeziku, a morajo biti slovenske črke enkrat manjše in še v oklepaju.

Če sedaj vprašamo, kdo vse to proti Slovincem počenja, postane vsa zmešnjava še veliko večja in ugotovitev za slovensko javnost skoro škodljiva. Toda naša dolžnost je, da jasno povemo resnico, čeprav bomo na obe strani! Vse to počenja tržaški italijanski demokristjani! Ob volitvah smo pravilno zapisali, da je »Democrazia cristiana« samo pravična in krščanska za Italijane! To dejstvo danes ponavljamo. Obenem predlagamo vsem odgovornim krščanskim krogom v Italiji, naj čim prej spremenijo ime svojih političnih strank in sicer zato, ker ni — krščanska! Krstjani druge narodnosti nikakor ne moremo dovoliti, da bi zlasti Italijani, kjer je središče naše sv. vere, skrunili naše skupno ime in tako jemali ugled sveti Cerkvi. Naj ti gospodje vedo, da med slovenskim prebivalstvom na Primorskem sv. Cerkve zelo trpi prav radi njihove lažne »krščanske« demokracije! Naši priprosti ljudje, ki ves ta šovinizem ob blizu vidijo v stoterih vsakdanjih oblikah, se čudijo, da se more kaj takega goditi! Po vsej težki kritiki, ki jo slišimo med našim prebivalstvom, moramo reči in prositi le eno: spremenite ime svoje politične stranke in nikar s svojim šovinizmom ne delajte škode sveti Cerkvi! Katoličani smo tudi Slovenci in imamo vso pravico braniti dobro ime naše skupne matere sv. Cerkve!

sonarodnjaka, ampak tudi lastnega očeta, če tako zahtevajo strankarski interesi. Zaman priča vsa naša zgodovina, zlasti bolesta usoda Koroške in Trsta, da ni strankarska ali razredna osnova ona, ki bo rešila usodo našega ljudstva in našo bodočnost, ampak samo narodno zavedni slovenski človek. Če pa pobije tega človeka, ki je edini zvesti temelj narodne bodočnosti, na koga boš gradil narodno usodo?

Prešeren v angleščini

Kot smo 19. maja kratko omenili, pripravlja prof. dr. Janko Lavrin angleško izdajo Prešernovih pesmi.

Knjigo bo izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani, predvidoma še letos. Ob tem se vsiljuje vprašanje, če bo tako knjiga prišla v dovoljni meri v roke angleških književnikov, ker obstoje v Angliji občutne carinske omejitve za uvoz tujih knjig. Pa sam natis bi v Angliji bil gotovo jezikovno brezhiben!

Prof. Lavrinu pomaga pri prevajanju več angleških slavistov, predvsem prevajalec iz ruščine. Vsi slovenščino razumejo. Med njimi sta tudi dva univerzitetna profesorja, eden iz univerze v Nottinghamu, drugi iz londonske School of Slavonic Studies. Sodeluje tudi našim koroškim Slovincem poznani g. Kenneth Matthews, ki je poročen s Slovenko, je po vojni bil več let na Koroškem in je pomagal izdati »Slovensko Koroško«.

»Sonetni venec« je že preveden, pač pa povzroča »Krst pri Savici« veliko težav.

Uvod bo napisal knjigi prof. A. Slodnjak, ki bo prikazal Prešerna kot velika evropskega imena. Orisana bo doba pred Prešernom in značilnosti njegove dobe. Pot tej knjigi bosta pripravili »Slavonic Review« in nova angleška enciklopedija svetovne literature, ki bo obsegala tudi Prešernov življenjepis z bibliografijo.

Ob tej priliki omenjamo, da je g. prof. Lavrin izdal ob 100 letnici Gogoljeve smrti februarja letos knjigo »Nicolai Gogola, ki jo je angl. književna kritika dobro ocenila in označila kot prvo delo ob priliki Gogoljeve stoletnice smrti.

(Klic Triglava, št. 95)

„Množica predstav na Tržaškem“

Pred dvema tednoma je nekdo pisal v »Glasu«, da se je ustrašil kar osmih predstav v Trstu in zato ni šel nikamor. Škoda. Videl bi, da smo tržaški Slovenci toliko kulturno razviti, da je lahko več predstav istočasno. Avditorij pri srednješolski akademiji je bil poln, na stadionu pri Sv. Ivanu je bilo veliko gledalcev; lepo število ljudi je bilo v Rojnu pri igri Vrtnicev in prav tako v Bazovici pri igri Veriga.

Težko je kar na splošno trditi, da polni čas ni primeren za nobene dramske nastope. Slehernik in Divji lovec, ki ju je vprizoril Slovenski oder na Repentabru — tudi v poletju — dokazujeta nasprotno.

Pisca tudi moti »poplava« šolskih prirediteljev. Naj bi bile raje med šolskim letom. — Nekaj jih je bilo tudi med šolskim letom. Marsikje so pa stvarne težave, da med šolskim letom prireditelji niso mogli. Priprava raznih nastopov zahteva veliko truda in časa. Ta čas je najlažje dobiti ob koncu šole, ko se konča redni pouk in otroci čakajo na šolsko mašo in na spričevala.

Ko so srednje šole določale dan svoje akademije, so se gotovo pošteno posvetovale in so prišle do spoznanja, da je najbolj primeren čas ob koncu šolskega leta. Za tako odločitev so gotovo imeli stvarne

mi je navdušeno stisnil roko.

»Midva bova sestavila nekaj izvrstnega... nekakšno vzorno tvorino. Ne bojte se svojega srca; iz srca pridejo namreč velike misli. Korakajte naprej in ne pustite, da bi vas oplašilo zabavljanje »dobro mislečih in previdnih«, ki se nenehno bojijo, da bi kdo utegnil prekuiniti red, v katerem živijo na stroške drugih. Ko ima pes kost v zobeh, grči.«

Ko sem odhajal, mi je dal še nekaj pojasnil o mojem obratovodju, ki se je silno bal vsega »novega« ter se je tresel, da se ne bi kje kompromitiral; isto mi je povedal o načelniku oddelka za osebje, o katerem sem si itak že sam ustvaril sodbo. Bil je majhen, debel, rdečih lic, podoben dosluženemu naredniku, ki misli in sodi kot izstrelek, brez vsakega odtinka, ki ne dopušča nobenega posebnega primera, nobene olajševalne okolnosti: To je tako ali pa ni tako! Zunaj tega ni izbire. Šest mesecev ste potrebovali, da vam je kak delavec odprl srce. Ena sama beseda tega člo-

razloge. Kdor je bil na akademiji v Avditoriju, ve, da nismo občutili kakšne posebne vročine, saj je bila prireditev prvič zvečer in drugič v večernih urah.

Akademija je bila tako lepa, da smo lahko ponosni nanjo. Vse priznanje mora-

Škropljenje trt bo cenejše?

V Franciji in v Švici delajo širokopotezne poskuse nadomestiti modro galico z drugimi sredstvi proti peronospori. Doseženi uspehi so zelo zadovoljivi, in sicer tako, da je švicarska vlada že dovolila prodajo preparata »Dithane Z 78« za pobijanje peronospor. Kot učinkovita sredstva so se izkazala tudi »Dithane D 14«, »M 555« in »S. R. 406«.

Francoski list »Le Progrès Agricole et Viticole« poroča o teh sredstvih in poskusih, ne pove pa, iz česa so sestavljeni in kako so dragi. Upajmo, da bodo cenejši kot modra galica.

Kaj s starimi senožetmi?

Marsikatera senožet da tako pičo košnjo, da se je ne izplača niti kositi, kvečjemu še popasti. Dva sta vzroka: taka senožet je prestara in je tudi popolnoma izrabljena.

Stara je taka senožet, ker je senožet že od pamtveka in najbrže sploh ni bila nikdar preorana in na novo posejana. Na taki senožeti pač rastejo trave, zelišča in pleveli, kot jih je nanesel veter z vseh strani sveta. Umrljivo je, da bo na taki senožeti le prav malo zlahtnih trav in zato tudi krma ni mnogo vredna, poleg tega pa piča.

Izrabljene so senožeti, ki niso bile dolgo obnovljene in pognojene. Tudi najslabša senožet potrebuje gnojila in to celo tem več, čim slabša je. Sijajno gnojilo za take senožeti je gnojnica, a ker ta navadno primanjkuje še za druge kulture, ne preostane za senožeti. Torej moramo gnojiti z umetnimi gnojili. S temi pa je potrebno gnojiti pravilno, predvsem v pravem času. Če je plast zemlje na senožeti tanka, plitva, dvignemo pridelek za mnogo, če gnojimo pravočasno — najpozneje do srede zime; na drugi strani pa lahko še uničimo že itak pičli pridelek, če gnojimo z umetnimi gnojili prepozno, komaj tekom pomladi.

To imejmo pred očmi, če imamo kakšno staro in izrabljeno senožet. Če je plast zemlje dovolj debela, je najbolj priporočljivo senožet preorati — koncem jeseni —, spomladi pa vsaditi krompir ali koruzo, potem naj sledi ozimna pšenica, med katero vsejemo mešanico detelj in trav; od julija drugega leta naprej bomo imeli zopet senožet, ki pa bo popolnoma prenovljena, pomlajena in ki bo dajala obilne košnje. Seveda moramo koruzi ali krompirju obilno pognojiti vsaj s superfosfatom, sledeči ozimni pšenici pa z vsemi potrebnimi umetnimi gnojili.

Pozor na lasje, predenico!

Na mnogih deteljščih so lasje ali predenica, ta najhujši deteljni zajedavec rastlinskega izvora. Škoda lahko nastane velika, zato kmetovalci pozor!

Čim opazi predenico na deteljšču, ugotovi vsa žarišča in zaznamuj jih s palicami. Nato ugotovi, kako daleč sega tako žarišče, palice pa postavi še 1/2 m v neokuženo deteljšču, tako imaš okoli žarišča 1/2 m širok varovalni pas. V tem krogu pokosi deteljo s predenico vred, primešaj nekoliko suhe slame, vse skupaj obliži s petrolejem in zažgi. Potem moraš pokošeni del izdatno poskropiti z 12 do 15% raztopino železne galice (solfato di ferro) ali pa z 1% raztopino natrijevega arzenita (arsenito sodico), s katerim pa moramo biti pazljivi, ker je hud strup. Za vsak m² porabimo okoli 3/4 litra raztopine.

mo dati profesorjem, ki so akademijo pripravili. Pogled na številne dijake in dijakinje, ki so tako lepo podajali točko za točko sporeda pa nas je utrdil v prepričanju, da slovenska kultura v italijanskem morju ne bo zamrla.

GOSPODARSTVO

Predenica se prenaša s čevlji, zato pazi, ko stopaš po deteljščih.

Boš še žveplal?

Lansko leto je napravila grozdna plesen, to je oidij, mnogo več škode kot peronospora. Nekam tako izgleda, da bo tudi letos, ker peronospora mnogo ne razsaja, razen kjer je bila toča.

Na vsak način se naši ljudje premalo borijo proti njemu. Letos je sicer znatno boljše kot druga leta: vinogradniki so večinoma res zgodaj žveplali in do sedaj že večkrat, najmanj trikrat.

Pa ni še konec žveplanja. Tudi julija in avgusta se oidij razvija in zato bomo morali žveplati še vsaj dvakrat: enkrat sredi julija, drugič pa začetkom avgusta.

Je li grozdje na zraku?

V homatiji ne smejo biti grozdi, ker tam bodo slabo dozoreli. Do grozolja morajo imeti dostop sončni žarki. Zato pa je tvoja dolžnost, da nekoliko prečisti okoli grozolja: odstrani nerodovitne rozge, odstrani zalistnike, zgornje dele rodlih rozg pa primerno priveži, da ne bodo konci delali sence grozdlju.

Ali prikrasiti rodni les? Bolje, da tega ne storiš, razen morebiti prav na vrhu, na vsak način visoko nad grozdljem. V listih nad grozdljem se namreč tvori tisto, kar zleze po lesu v grozd, v jagodo, in se pozneje tam spremeni v sladkor. Če ne veruješ, odstrani na eni rozgi vse liste nad grozdljem in opazuj. Naučil se boš marsičesa.

Ne krmi svežega sena!

Komaj spravljeno seno ni priporočljivo za takojšnje krmljenje, zato naj prej nekoliko dozori, najmanj 2 meseca. Potem se ni bati, da bi seno povzročilo napenjanje živine ali kakšne motnje v prebavi.

Kaparji ali ščitaste uši

so na oleandrih in drugem lepoticnem grmičju, pa tudi na trtah ob hišah, na murvah in različnem sadnem drevju. Te uši so na lub ali liste pritrdene s sesalom sredi trebušne strani in s tem sesalom srkajo sok rastlinam, ki začnejo polagoma hirati in se končno posušijo, seveda če ne posežemo pravočasno vmes. — Proti tem kaparjem delujeta »paramag« in »accidole«.

Med kaparje spada tudi kalifornijski us ali skapar San Josè, proti kateremu pa je potrebno izdatno zimsko škropljenje. K sreči pri nas še ni posebno razširjen.

Slinavka v Angliji

V Angliji velja zakon, da se mora pokončati vsako žival, ki oboli na slinavki. Tudi meso se mora uničiti. Država plača prizadetim odškodnino.

Od 14. novembra 1951 do danes so odkrili 248 žarišč slinavke in so pokončali 28.506 živali, od katerih je bilo nad polovico goved, skoraj 8 tisoč ovc, nad 6 tisoč prašičev in 20 koz.

Ker mora Anglija uvažati večji del potrebnega mesa in je to danes na izvoznih trgih (predvsem Argentina) drago, se bojijo Angleži, da bodo dobivali škroeno tedensko porejto mesa, če bi zgube vsled slinavke še narastle. V Angliji je namreč meso še vedno na izkaznice.

Tudi v Švici, na Danskem, Švedskem in drugod pokončujejo vsako žival, ki oboli na slinavki: država plača odškodnino.

Jasno, delavec je dolžan delati kot mi vsi. Ima pa tudi pravico do počitka... pravico, da se izboljša življenje njemu in družini.

»Torej družinske plače, dopusti itd.«
»Zakaj pa ne? Imejte radi delavce... Skušajte razumeti njihove potrebe in njihovo zanimanje... Držno se naslonite nanje... Pomnite, da so vrhovi nerodoviti in da trava raste v dolini.«

»Dolina... to je proletariat.«
Po teh besedah sem se poslovil.

Bil je večer.
Sonce je kraljevsko obsevalo polja in vse potapljal v svojo zlato luč.

Cerkve je bila odprta... stara gotška cerkev z lepimi stoli in znamenitimi poslikanimi okni.

Molil sem in prosil Boga, da bi dobro razumel to, kar mi je hotel dopovedati

1) žosisti: J.-O. C. — jeimesse ouvrière catholique = katoliška delavska mladina, znana francoska organizacija.

PIERRE L'ERMITE:

Nespametni svet

Roman iz druge svetovne vojne

Medtem ko je govoril, sem bral nad kaminom idiličen odlomek iz svetega pisma, odlomek, ki ga je treba razložiti, ker se dandanes, zlasti pri nas, slabo ujema z dvignjeno pestjo in z vsemi revolucionarnimi grožnjami, ki zastirajo obzorje.

To je bilo napisano z velikimi črnimi črkami ter se je jasno odražalo na barvi zidu; spominjalo je na stare misale.

Čutili je bilo jasno, da je to bilo geslo hiše, da je bil napis zato tam, da bi ga kar naprej brali in premišljevali kot lepak v moji predsobi. Prepisal sem ga v svoj zapisknik v veliko župnikovo veselje.

Glasi se:

»Tedad bo vsak prebiral z jagnjetom; in leopard bo ležal pri kozliču. Tele in mlad lev se bosta skupaj pasla in majhen deček jih bo gonil.

Krava in medved se bosta skupaj pasla in skupaj bodo ležali njih mladiči.

Lev bo jedel slamo kakor vol, dojenček se bo igral pri jami modrasovi in odstavljeno dete bo delo svojo roko v luknjo baziliskovo.

Isti dan se bo zgodilo, da bo Jefetova korenina stala kot znamenje zbližanja med ljudstvi; narodi jo bodo poiskali in njegov grob bo veličasten.«

(Izaija 11, 6-10)

Ko je opazil, da me stvar zanima, mi jo je ognjevitno razložil.

Po njegovem mnenju je blizu dan vesoljnega miru; njegov prihod je odvisen samo od srca ljudi, ki so dobre volje.

»Vi boste eden izmed teh,« je kričal ter me prijateljsko potrpepljal po rami.

Naravno je, da popolnoma soglašam s tem, da ustanovim v tvornici organizacijo mladih katoliških delavcev¹⁾, oddelke skavtov in študijske krožke za strokovne delavce. Ko sem mu povedal, da je to že v teku,

STRŽAŠKEGA

Solska prireditev v Bazovici

UCENCI BAZOVSKO OSNOVNE SOLE PRIREDIJO V NEDELJO 6. JULIJA OB 5.30 POP. PRAVLJICO IGRO »TRIGLAVSKA ROŽA«, KI JO JE SPISAL MIRKO KUNCIC. SODELUJEJO TUDI ČLANI BAZOVSKEGA ODRA IN PA ORKESTER S TRSTA.

Zadnja navodila romarjem v Lurd

Kateri ste poravnali celotno vsoto, ste dobili romarski listek. Skrbno ga hranite. Z njim boste na vlak dobili romarsko knjižico in značko. Odhod romarskega vlaka iz Trsta bo dne 10. julija ob 3h zjutraj iz glavnega kolodvora. Goriški romarji se pridružijo v Trst. Sv. maša bo verjetno na kakšni vmesni postaji do Padova. Prihod v Lurd bo naslednjega dne v prvih popoldanskih urah. Do takrat ne boste dobili vroče hrane. Zato si poskrbite sami hrane za na pot. Naj ne pozabi noben svoje osebne izkaznice odtisno potnega lista. Svetujemo, da zamenjate že v Trstu lire v franke in sicer v bankah odtisno menjalnicah. Za vsa potrebna pojasnila se obrnite na urad, kjer ste se vpisali.

Birma slovenskih otrok

V veliki cerkvi sv. Antona v Trstu je bila to nedeljo skupna birma slovenskih otrok. To je že sedmo leto, ko se deli zakrament sv. birme našim otrokom na isti dan v zelo slovesni obliki. Slovesnost, zlasti povzdigujejo poštvalni cerkveni pevci, ki med birmovanjem kar naprej prepevajo. Letos je bilo skupno 350 birmancev. G. škof so imeli lep govor za otroke v našem jeziku. Otroci so lepo skupno molili predpisane molitve in več naših duhovnikov je streglo pri sv. birmi. Kljub temu se nam zdi zelo čudno, da mnogo mnogo naših očetov in mater pošilja svoje otroke k birmi, ki je določena za italijanske otroke. Iz kakšnega dela mesta oziroma zlasti iz kakšnih večjih vasi smo videli prav malo birmancev. To pomeni, da so šli k birmi na drugi dan. Skrb staršev bi morala biti, da peljejo otroka takrat k birmi, ko je najbolj zanj primerno. Razumemo, da med tolikimi družinami pač vse ne morejo izbrati istega dne in da so lahko tudi vzroki, ki opravičujejo. Naša želja je le, da bi v bodoče bile bolj zastopane zlasti velike tržške vasi.

Mavhinje - † Albin Semolič

»Vigred se povrne...« — ah, saj je letošnja vigred že usahnula in z njo tudi ti, dragi Albin. »Drobne ptice pojo...«. Z njimi je tudi tvoj nekoč tako jasni glas donel v nepozabni dolini in bregovih in vrhovih brestovske, zapuščene domacije. Naše lepe, domače, umetne in narodne pesmice si ti svoj čas tak lepo zaokrožil in z vsem mladim ognjem tudi vzvišene verske, božje, svete speve tam, pri domačem svetem Lovrencu. Široka javnost ni poznala tvojega vsestranskega in poštvalnega dela. Kolikim si ti pomagal in jih rešil, ko si bil domači občinski tajnik. Temni fašizem je dobro vedel, koga mora preganjati, ko je tebe hotel udariti! Ah, in še ljubljena domovina te ni blago sprejela, ko si tedaj pribežal pod njene peruti... — Vihar pretekle vojne in razmer je mnogokaj razdeljal in raznesel, a ti si kot pravi razumnik že koj od početka imel odprte oči in jasen pogled, tudi ko se je marsikakšnim še celo visokim glavam zamislilo in zavrtelo v novih in vseobetajajočih zmešnjavah... — V cvetu najlepših moških let si še bil, na zunaj bi se zdelo, da si bil sedaj od vseh pozabljen, zapuščen

župnik, ki je gotovo hotel povedati več, kot je rekel.

In že to, kar mi je povedal, me plaši. Rad imam navdušene ljudi, a zanešenjaka me vznemirja.

Sicer bo pa bodočnost vse to uredila.

Ko sem vstal, sem v kapeli svete Device opazil gospodično, ki je molila. Pogledat sem od strani njeno elegantno in fino postavo, zdelo se mi je, da jo poznam.

In res, ko je prišla iz cerkve in stopila na trg v svoj majhen avto, ki ga je sama vodila, sem spoznal gospodično Chantal, eno prvih risalk mojega urada, ki je bila hči fregatnega kapitana.

To srečanje me je veselilo.

XV.

Vse gre dobro, celo prav dobro.

Župnik je imel prav, ko mi je rekel, naj začnem.

V vseh delavnicah sem našel razumevanje in pomoč.

Mojster Robert R. mi je v dragoceno o-

in da si tiho in samotno v bridkosti usahnil, ko še niti v tako ljubljeno domačo, rodni zemlji ne počivaš — pa ni tako. Svet in ljudje marsikaj pozabljajo, a ti si kot pravi sin svojega naroda in kot veren mož sedaj v rokah neskončno dobrotljivega, nebeskega Gospoda in tudi na tem svetu se te še marsikdo spominja in med temi tudi nepodpisani prijatelj, ki te je gledal in spoznal...

Dolina

To nedeljo imamo v Dolini farno opasilo. Obhajamo praznik našega farnega patrona svetega škofa Urha. Ko bi ne bilo tako vroče, bi vas povabili na sprehod v naš Breg. Zato pa bomo domačini tem bolj iskreno počastili svetega škofa, ki so ga naši pradedje izbrali za prvega svetnika in varuha naše župnije.

Ta nedelja bo pri nas posvečena sv. evangeliju. Popoldne bo posebni blagoslov nad 250 knjig sv. evangelija, ki bo razdeljen vsem družinam in župniji. — Med zadnjimi prazniki omenimo le »Sv. Rešnje Telor«, ko je bila pri nas tako lepa procesija kot je še v povojnih letih nismo bili vajeni. Prvi oltar smo imeli kar v starodavni cerkvi sv. Martina na Breah. Ko bo v tem letu urad za lepo umetnost to cerkveno popravil, bo seveda še lepša in bolj primerna za tak skupen obisk pri telovski procesiji. — Prav v kratkem bo začel urad za javna dela iz Trsta zidati cerkveni zvonik, o katerem smo že pisali. Delo bo težavno in dolgo. Sedaj v Vidmu vlivajo zvonove za vse cerkve in tako bo naša tam o božiču imela nove zvonove in nov zvonik. — Še eno: Radi komunistične zmage nas nikar ne pomilujte. V naši župniji komunisti niso zmagali! Kakor veste so zmagali samo na enem volišču in tam sedaj prirejajo svoje dneve zmage. Dejstvo pa je, če bi vsaj vsi praktični katoličani, ki sicer v cerkev zahajajo, poslušali Cerkev, bi bil položaj v Bregu danes drugačen. Tako pa delajmo pokoro — štiri leta.

Gročana

Letos obiskuje smrt zelo pogosto našo vas. Preteklo soboto je umrl Raman France — mož v najlepših letih. Bil je komaj v 51 letu starosti. Vsi smo ga imeli radi. Kako tudi ne! Vedno je bil vesel in pripravljen vsakomur pomagati. Na pokopališču so ga spremili številni prijatelji in znanci. Njegovi družini izrekamo odkritosrčno sožalje.

Bazovica

Sredi junija so nas razveselili naši igralci z lepo Finžgarjevo igro: Veriga. Finžgar je hotel z njo grajati vaše prepire, ki se večkrat vlečejo v nedogled in to zaradi malenkosti. Igralci so svoje vloge zelo dobro podali. Oder je bil posrečeno pripravljen.

Prihajajo nedeljo 6. julija popoldne pa vprizori naša šola Kunčičeva pravljico igro: Triglavsko rožo. Otroci se pridno pripravljajo, ker nočejo zaostajati za drugimi šolami. Pri igri bo sodeloval tudi učiteljski orkester. Pridite! Naši otroci vas vabijo.

poro. To je zanesljiv, zelo inteligent fant, ki ima svoje delavce v rokah; označil mi je tiste, ki bi se morda zanimali za študijski krožek.

Skavti že delajo načrte za sijajne izlete. Pomagal sem jim pri nabavi uniform, katere nosijo ponosno in veselo.

Tudi žosistom sem pripravil veliko veselje, s tem da sem jim preskrbel sportno igrišče, katero sem dal izravnati. Ni sicer idealno, a zdi se mi, da so ga zelo veseli; vsak večer ga uporabljajo mladostno navdušeno. V ženskem oddelku nisem še nič začel. Tu iščem način, ki ga je pa težko najti. Za sedaj sem za nje uredil v eni izmed sob majhno knjižnico z najnovejšimi knjigami, ki jim bo odsej služila kot soba za oddih. Zdi se, da so s tem zelo zadovoljne.

Toda čim več stórim, tem več zahtevajo od mene; včasih se moram zanimati za čisto nepričakovane primere. Ko sem to povedal župniku, se mi je smejal; odvrnil je: »Kaj pa hočete?... Abyssus abyssum invocat...« Vsa prepada kliče po drugem prepa-

Nova maša v Ricmanjih

V Ricmanjih bo 20. 7. daroval prvo slovesno sv. mašo g. Albert Miklavc iz Tomaja.

Ricmanji vabijo vse okoličane na udeležbo te izredne slovesnosti v Bregu.

SLOVENCIZ STO-ja

V KRAKEM PRIREDIJO SKUPNO ROMANJE K SV. ANTONU V PADOVO IN K SV. MARKU V BENETKE. TEDAJ VSI NA NOGE KOT ZA BARBANO!

ZGORIŠKEGA

K. P. D. V GORICI

vabi na pevski koncert ki bo posvečen spominu

Pok. POLDETA DOLJAKA

člana društvenega zbora in ljubitelja naše pesmi. Koncert se bo vršil v sredo 9. julija 1952 ob 21. uri v dvorani Brezmadežne na Placuti št. 18. Istočasno obveščamo, da se bo maša zadušnica darovala za pokojnika na dan osmine 9. julija ob 7. uri v stolnici. Pel bo zbor K. P. D.

Smrt Poldeta Doljaka

V soboto zjutraj zgodaj se je v bližini Chiavari težko ponesrečil g. Polde Doljak in kmalu podlegel poškodbam. Kamion, na katerem se je vozil g. Polde s hčerko Jožico, je zadel ob skalo, ki je visela nad cesto. Šofer Plesničar Vladko je morda zaradi utrujenosti zadržal ali pa je zapustil krmilo zaradi trenutne slabosti. Vsekakor sta šofer in Jožica Doljak ostala nepoškodovana. G. Doljaka so takoj prepegljali v bolnico v Chiavari. Zdravniki so ugotovili, da ima poleg zlomljenega kolka, poškodovane tudi notranje organe. Operirali so ga takoj, toda ob 10. je g. Polde umrl zaradi notranje krvavitve. Pogreb pokojnika se je vršil v sredo ob 5h popoldne izpred hiše žalosti v ulici Donizetti 27. Udeležili so se ga številni pokojnikovi prijatelji in znanci. Naj počiva v miru. Preostalih naše iskreno sožalje!

Štandrez

Kako štandreški kaplan točo dela

Ker je uredništvo »Soča« zadnji dopis iz Štandreža precej popravilo, si štejemo v dolžnost Vašemu listu sporočiti, kar je bil štandreški dopisnik vse dejansko napisal:

»Bila je enajsta ura ponoči, ko so ne-

ktere šolske deklice od kulturnih vaj šle same domov. Ali je to vzgojno, ali ne, je drugo vprašanje, ki nas tu ne zanima. Dejstvo pa je, in to strašno dejstvo, da je v pozni nočni uri plevel, ki raste na zaprtem trgu za cerkvijo čudežno postal človek in ne samo eden, ampak bilo jih je vespolno. Že to je strašno, groznejše pa je še to, da je ta učlovečeni plevel, začel metati kamenje na naše šolske deklice. Ta grozna prikazen me je tako prestrašila, da sem jo takoj ucvrl na varno za cerkev. In kaj sem tedaj videl? V zakristiji je bil naš kaplan. Zadosti mi je bilo! Po brajdi sem jo krenil radi varnosti domov. Ko sem doma od strahu in teka prišel zopet do sape, sem zapisal v svoj dnevnik: »Takih coprnj in z njimi združenega zločinstva je zmožen samo kaplan, kadar sedi v zakristiji. Hvala Stalnu, pardon, Titu, da še mene ni spremenil v plevel, ko je vendar plevel spremenil v človeka!«

Par dni pozneje je po Štandrežu padala debela toča. Škoda, katero je povzročila nas tu ne zanima. Veliko važnejše je vprašanje, kdo je točo povzročil. Poslal sem enega izmed naše otroške družine pogledat v zakristijo. In čujte ter strmite! Naš kaplan je med točo sedel v zakristiji. In sem zopet zapisal v svoj dnevnik: »Pes te plen-

POZOR!

Vaši sorodniki, prijatelji in znanci potrebujejo še vedno Vaše pomoči.

TVRDKA CITRUS
IMPORT-EXPORT

Lastnik Aleksander Goljevšček

TRST, UL. TORREBIANCA 27 - TEL. 2-44-67

pošilja še vedno v Jugoslavijo in ostale evropske države vse življenjske potrebščine in ostalo blago, vse OCARINJENO, torej brez vsakih stroškov za prejemnika.

PRIČAKUJEMO VAŠA CENJENA NAROČILA! - ZAHTEVAJTE INFORMACIJE!

Vsakovrstno pohoštvo:

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE
ITD. - PO NAROČILU IZVRŠI
VSAKO DELO. - POROŠTVO ZA
DOBER NAKUP. - TOVARNIŠKE
CENE. - DELO SOLIDNO. - DO-
MAČA TVRDKA.

Tovarna pohoštva

Tel. 32

PRINČIČ

KRMIN

Cormons prov. Gorizia

taj, da bi zopet ne imel kaplan v zakristiji, kakšnega sorodstva s točo po našem polju!«

Še par dni pozneje so naši ljudje vozili vodo iz javnega vodovoda v sodih domov. Nas tu ne zanima, da štandrez nima vodovoda, saj priteče »Soča« sama v vse družine. Dejstvo pa je, da se je nekomu zakotalil sod iz voza in se je voda pocedila po cesti: »Spet sedi kaplan v zakristiji, sem dejal in hitro zapisal v svoj dnevnik: »Vseh nesreč je kriv kaplan, ki sedi v zakristiji.« Amen.

Kaj pravite, gospod urednik k mojemu predlogu: Ali zakristijo podreti, ali kaplana izgnati, le tako bo pri nas vseh nesreč konec.«

Nova maša na Sv. Višarjah

Na Sv. Višarjah bo pel svojo prvo sv. mašo v četrtek 17. julija naš vrli in nadarjeni beneško-slovenski rojak g. Lovrenc Petrič iz Gorenjega Barnasa v Sovodnjem dolini. Studiral je v Videmskem bogoslovju. Zadnji letnik je pa dovršil v Celovcu. Izredna prilika bo prav gotovo zvalila na Sv. Višarje mnogo romarjev tudi iz sošustvovanja do novomašnika, ki je moral postati Korošec, če je hotel biti duhovnik.

Za dvestoletnico naše škofije

Poleg častnega odbora, katerega tvorijo vsi vidni predstavniki oblasti, je gospod nadškof za proslavo dvestoletnice nadškofije imenoval tudi poseben izvršilni odbor, katerega tvorijo za

KULTURNI ODSEK

msgr. Higin Valdemarin

» Henrik Marcon

» Franc Spessot

župn. Ivan Falzari

» Stanko Stanič

dokt. Rudi Klinec

prof. Viktor Toniutti

VERSKO ORGANIZATORIČNI ODSEK

msgr. Josip Velci

» dr. Franc Močnik

prof. dr. Hektor Fabbro

» dr. Kazimir Humar

» dr. Italo Brandolin

» Alojz Ristits

Tajnik izvršilnega odbora je msgr. dr. Silvan Fain

Blagajničar je preč. g. Ivan Diodato

Poleg imenovanih so še v odboru predstavnik tiska, dežele, občine, šol in turizma.

Šolski uspehi

SPREJEMNI IZPIT V LICEJ so prestali: Česčut Ivan, Laco Jožef in Sgubin Gvido.

NIŽJI TEČAJNI IZPIT (na Nižji srednji šoli) so izdelali: CERNIC IVAN (z odliko), Gruden Aleš, Lovrenčič Danilo, Pautlet Joško, Primosić Karel, BONINI LIJANA (z odliko), Perat Mariza, Petrusa Vilma in Planini Elica.

ZAKLJUČNI IZPIT na Strokovni šoli so prestali: Čotič Roman, Florenin Vilma, Gergolet Andrej, Hvalič Sonja, Lavrenčič Marin, Oblak Hadrijana, Pahor Stefanija, Pelicon Alojzija, Peric Evgen in Valentin-sig Franc.

Oslavije

V torek je bil tu pogreb 69 letnega posestnika Franca Krajnik. Pokojnik je bil priden in skrben gospodar, tih, pošten in veren. Svojo dolgoletno in težko bolezen je prenašal s krščansko potrpežljivostjo. Velika udeležba pri pogrebu iz mesta in domačinov je pokazala, da je pokojnik užival spoštovanje. Težko prizadeti družini, zlasti ženi, naše iskreno sožalje.

ZAHVALA

Globoko ganjene nad izrazi tolikega sočutja ob bridki izgubi naše drage

M A M E

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin.

Olga Čus in sestre

Gorica 28. junija 1952.

DAROVI

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Družina Čus daruje v podporo Alojzije-
višču 5000.— lir in priporoča v molitev svojo pok. mamo.

Globoko prizadeti družini se za velikodušni dar iz srca zahvaljujemo. Spominjali se bomo njihove drage rajnice zlasti pri sveti maši.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič

Tiska tiskarna Budin v Gorici